

Een korte reactie op het voorstel om een nieuw art. 557a Sv in te voegen

- 1 Doel van het voorstel is te komen tot een versnelde executie van vrijheidsstraffen. Het voorstel heeft echter slechts een beperkt bereik: 85 % van de personen die een gevangenisstraf van een jaar of meer oplopen zit al in voorlopige hechtenis. Het percentage zal voor de slachtofferloze delicten, waarbij de grens op twee jaar is gesteld, nog aanzienlijk hoger zijn (het zal hier hoofdzakelijk gaan om productie van en handel in drugs). Anderzijds zit een aanzienlijk aantal mensen in voorlopige hechtenis die géén straf van een jaar of meer oplopen. Zo ontstaat een moeilijk te verklaren verschil tussen twee categorieën voorlopig gehechten.
- 2 Het voorstel roept een aantal vooralsnog onbeantwoord gebleven vragen op: hoe zit het bijv. met voorwaardelijke straffen en met maatregelen? Heeft het vragen van gratie schorsende werking? Geldt de gestelde grens met of zonder aftrek van voorarrest? In het laatste geval zou de duur van het nog ten uitvoer te leggen strafgedeelte flink worden ingekort.
- 3 Wat zal er terecht komen van tenuitvoerlegging bij personen die op vrije voeten zijn en hoger beroep hebben ingesteld? Zullen zij niet onderduiken en vervolgens in beroep verstek (moeten) laten gaan uit vrees ter zitting te worden aangehouden? Dat zou een pervers effect zijn.
- 4 Is het dan niet verstandiger om, evenals in de meeste andere Europese landen, de onmiddellijke tenuitvoerlegging te laten gelden voor alle voorlopig gehechten, maar dan ook alleen voor hen? Voorbeeld voor een wettelijke regeling voeg ik hierbij – vervaardigd in het kader van de herziening van het wetboek van strafvordering van de landen in de West. Volledigheidshalve voeg ik tevens het, hieraan verbonden, voorstel bij om het gat tussen voorlopige hechtenis en volledige vrijheid te dichten door het OM de bevoegdheid te verlenen gedragsaanwijzingen te geven.

prof.mr. J.M. Reijntjes
Bredestraat 6
6211 HC Maastricht

bijlage

- art. ... 1 De officier van justitie is bevoegd de verdachte een schriftelijke gedragsaanwijzing te geven indien hij is aangehouden ter zake van een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van twee jaren of meer is gesteld en tegen hem ernstige bezwaren bestaan.
- 2 De gedragsaanwijzing kan inhouden dat de verdachte:
- a zich niet zal ophouden op een bepaalde plaats of binnen een bepaald gebied;
 - b zich zal onthouden van contact met een bepaalde persoon of bepaalde personen;
 - c zich op bepaalde tijdstippen zal melden bij een daartoe aangewezen functionaris;
 - d zijn paspoort zal inleveren;
 - e zich zal laten begeleiden door in het bevel aangewezen hulpverleners.
- 3 De gedragsaanwijzing wordt niet gegeven dan nadat de verdachte daarover is gehoord. Zij wordt aan hem in persoon uitgereikt en vermeldt datum en tijdstip van ingang, de tijdsduur waarvoor, het misdrijf ter zake waarvan en de redenen waarom zij wordt gegeven.
- 4 De gedragsaanwijzing wordt voor ten hoogste zestig dagen gegeven. Indien binnen die termijn ter zake van het misdrijf, naar aanleiding waarvan zij is gegeven, het onderzoek op de terechtzitting is aangevangen, blijft zij van kracht totdat zij is opgeheven of de zaak met een onherroepelijk vonnis is geëindigd.
- 5 De gedragsaanwijzing eindigt voorts wanneer in verband met het strafbare feit, naar aanleiding waarvan zij is gegeven, na dertig dagen nog geen zaak tegen de verdachte bij de rechter aanhangig is gemaakt;
- 6 De officier van justitie wijzigt de gedragsaanwijzing of trekt die in indien nieuwe feiten of omstandigheden hiertoe aanleiding geven.
- 7 Na aanvang van het onderzoek ter terechtzitting kan de gedragsaanwijzing ambtshalve, op vordering van de officier van justitie of op verzoek van de verdachte door de rechter worden gewijzigd of opgeheven.
- art. ... De verdachte kan tegen een hem gegeven gedragsaanwijzing binnen zes dagen in beroep komen bij de rechter-commissaris, die binnen zes dagen beslist tot opheffing, handhaving of wijziging.
- art. ... Indien de verdachte de hem gegeven gedragsaanwijzing niet volgt kan de officier van justitie zijn bewaring vorderen. In dit geval blijft artikel 100 buiten toepassing.

Voorlopige hechtenis bij einduitspraken

- art. ... 1 Bij alle einduitspraken wordt het bevel tot voorlopige hechtenis van rechtswege opgeheven, behoudens het bepaalde in artikel (...).
- 2 Indien de feitelijke duur van de in eerste aanleg onvoorwaardelijk opgelegde vrijheidsstraf die van de reeds ondergane voorlopige hechtenis overtreft, of in eerste aanleg een maatregel is opgelegd die vrijheidsontneming meebrengt, *vangt de tenuitvoerlegging van deze straf of maatregel aan op het moment van de einduitspraak*, tenzij de rechter anders bepaalt. In het laatste geval wordt de verdachte onmiddellijk op vrije voeten gesteld.

3 Indien in hoger beroep een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf wordt opgelegd waarvan de feitelijke duur de reeds ondergane voorlopige hechtenis overtreft, of een maatregel wordt opgelegd die vrijheidsontneming meebrengt, en geen tenuitvoerlegging heeft plaatsgehad als bedoeld in het vorige lid, *vangt de tenuitvoerlegging van deze straf of maatregel aan op het moment van de einduitspraak*, tenzij de rechter anders bepaalt.

4 Voor de toepassing van het tweede en derde lid van dit artikel wordt onder de in voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd begrepen de tijd gedurende welke de verdachte in verzekering was gesteld.

(..)